

Til
Justisminister Knut Storberget,
Landbruks- og matminister Lars Peder Brekk
Miljø- og Utviklingsminister Erik Solheim
Utenriksminister Jonas Gahr Støre

Oslo 24.oktober 2008

Norge må hindre patentering av vanlige planter

Vi ber den norske regjering arbeide aktivt i den europeiske patentorganisasjonen (EPO) slik at de omstridte patentene på brokkoli og tomat blir opphevet.

Vi viser til brev fra 16 organisasjoner til Regjeringen datert 17.desember 2007 med anmodning om å intervenere i den pågående klagesaken vedrørende et omstridt patent på brokkoli i den europeiske patentorganisasjonen (EPO) og til Regjeringens svarbrev datert 25.februar 2008. Der kommer det fram at Regjeringen ikke vil intervenere men vil følge opp Norges restriktive syn vedrørende patent knyttet til naturlig forekommende biologisk materiale i de organene i Den europeiske patentorganisasjon der medlemsstatene opptrer. I mellomtiden har brokkolipatentet fått selskap av et tomatpatent som har blitt innvilget til det israelske landbruksdepartementet 26.november 2003. Det nederlandske selskapet Unilever har klaget på dette patentet, og EPO har besluttet at tomatpatentet vil bli vurdert sammen med brokkolipatentet i EPOs høyeste klageorgan, the Enlarged Board of Appeal.

Vi ber den norske regjering på nytt å vurdere muligheten for å inngi bemerkninger vedrørende brokkoli- og tomatpatentene. Regjeringen ga i sitt brev fra februar i år uttrykk for at den ikke ønsker å intervenere i enkeltsaker. At brokkolipatentet nå har blitt slått sammen med tomatpatentet viser at det her ikke kun er snakk om enkeltsaker, men at det også skal gjøres en overordnet vurdering av de prinsipielle sidene ved hva som er patenterbart og ikke. En tolkning av artikkel 53 (b) om unntak av "essensielle biologiske prosesser" vil stå helt sentralt i de prinsipielle diskusjonene som vil sette sedvanen for EPOs videre patentpraksis.

Både brokkolipatentet og tomatpatentet har blitt klaget inn til EPO fordi de ikke oppfyller kravene om oppfinnerhøyde og fordi de i bunn og grunn er vanlige foredlingsmetoder som tidligere har blitt tolket som å være "essensielle biologiske prosesser" for å fremstille planter, og dermed er unntatt fra patenterbarhet i følge den europeiske patentkonvensjonen. Vi mener derfor at disse patentene ikke er forenelige med Regjeringens erklærte restriktive holdning.

Norge har flere ganger tidligere opptrådt som en støttende part til en av de stridene parter i internasjonal sammenheng, for eksempel støttet Norge Nederland i EF-domstolen under striden om patentdirektivet og EU i WTO-tvistesakene med USA vedrørende GMO. Vi gjør videre oppmerksom på at det også i EPO finnes eksempler på at stater har intervenert i saker som har vært oppe til vurdering i Enlarged Board of Appeal. Dette skjedde blant annet i det såkalte "Edinburghpatentet" der University of Edinburgh sitt patent på en metode for genmodifisering av dyrestamceller ble klaget på av 14 aktører, inkludert regjeringene fra Tyskland, Nederland og Italia. Fordi sakene om brokkoli- og tomatpatentene er av stor prinsipiell viktighet, mener vi Norge bør vurdere å benytte muligheten til å inngi sin bemerkning til disse sakene.

Regjeringen skriver i sitt svarbrev at de vurderer det som mer hensiktsmessig og formålstjenlig å følge opp Norges restriktive syn i de organene i EPO der medlemsstatene opptrer og at Norge, om nødvendig, vil foreslå endringer i regelverket for å stramme inn

praksis. Vi er bekymret for at denne fremgangsmåten vil føre til svært tidkrevende prosesser om Norge ikke samtidig tar aktiv stilling til pågående prosesser i Enlarged Board of Appeal. Et eksempel er at da EPO opphevet Monsanto's patent som omfattet samtlige genmodifiserte soya (et artsomfattende patent) i mai i fjor, hadde patentet allerede vært gyldig i 13 år. Under tiden omstridte patent som brokkoli- og tomatpatentene får gjelde, må bønder og planteforedlere forholde seg til at det er patent på konvensjonelle planter. Det er også svært sannsynlig at det vil komme flere liknende saker. I sommer innvilget EPO for eksempel et patent på konvensjonell griseavl. Jo lengre tid det tar før praksis om å innvilge patent på vanlige planter og dyr tar slutt og før regelverket spesifiseres slik at det ikke lenger er tvil om at vanlig planteforedling og dyreavl faktisk er "essensielle biologiske prosesser" til å fremstille planter og dyr, jo større skade vil disse patentene påføre bønder og planteforedlere, og dermed være en trussel mot matsikkerhet.

I sitt svarbrev bekrefter Regjeringen Norges restriktive syn i patentsaker. Vi kjenner til at Regjeringen nevnte sin restriktive politikk under det første møtet de deltok på i EPO som ordinært medlem i mars i år. Vi ser frem til å følge Regjeringens videre arbeid med disse spørsmålene og ber i tillegg om en redegjørelse for hvordan Regjeringen til nå har fulgt opp Norges restriktive politikk som nytt medlem i EPO.

Med vennlig hilsen

- Arvid Solheim, daglig leder, Utviklingsfondet
- Ida Thomassen, leder, Changemaker
- Ola Skaalvik Elvevold, nestleder, Natur og Ungdom
- Ole Anton Teigen, Leder, Norges Bonde- og Småbrukarlag
- Johanne Sæther Houge, leder, Spire – Utviklingsfondets ungdom
- Reidar Andestad, daglig leder, Oikos
- Frida Bengtsson og Truls Gulowsen, Greenpeace Norge
- Randi Ledaal Gjertsen, Generalsekretær, Norges Bygdeungdomslag
- Kathrine Kleveland, leder, Norges Bygdekvinnelag
- Lars Løvold, daglig leder, Regnskogsfondet
- Arild Hermstad, leder, Framtiden i våre hender
- Lars Haltbrekken, leder, Norges Naturvernforbund
- Pål Haugstad, leder, Norges Bondelag
- Tone Granaas, daglig leder, Grønn Hverdag
- Emilie Ekeberg, leder, Attac Norge
- Erik Evenrud, daglig leder, Biologisk-dynamisk Forening

Saksbehandler: Bell Batta Torheim, Utviklingsfondet

Vedlegg:

- Brev fra 16 organisasjoner til Regjeringen 17.12.2007
- Svar fra Regjeringen 25.02.2008